

Oud nieuws

Kees Verweij

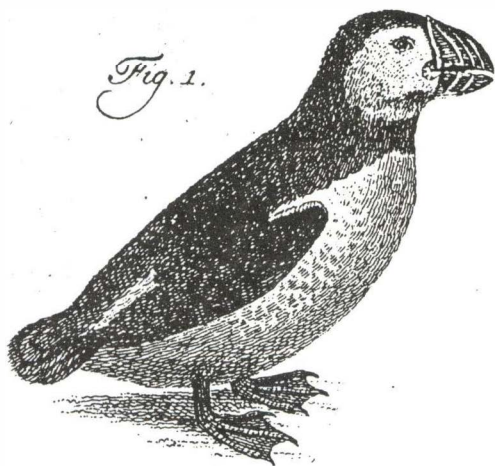
Onder de titel "oud nieuws" zijn in de afgelopen jaren enkele artikelen verschenen, die betrekking hadden op oude waarnemingen in Noordwijk en omgeving of op beschrijvingen van vogels kenmerkend voor de periode, waarin ze zijn geschreven.

Ditmaal is de keuze gevallen op een tweetal typische zeevogels, n.l. de Papegaaiduiker en de Zeekoet. Vooral de Papegaaiduiker sprak sterk tot de verbeelding vanwege zijn bijzondere snavelvorm.

Beide soorten broeden op hoge kliffen langs de kust, zoals bijvoorbeeld in Engeland, Noorwegen en IJsland. In

de winterperiode verblijven zij op zee. Normaal krijgen wij deze vogels nauwelijks te zien, maar bij olierampen spoelt vooral de Zeekoet in grote aantallen aan. De Papegaaiduiker is in ons Noordzeegebied veel zeldzamer en spoelt daarom zeer weinig aan. In het afgelopen jaar kwamen slechts enkele exemplaren in het Noordwijkse Vogelasiel terecht tegenover ettelijke honderden Zeekoeten.

De beschrijving van deze beide soorten is afkomstig uit de "Natuurlyke Historie of Uitvoerige beschrijving der Dieren, Planten en Mineralen, volgens het Samenstel van den Heer Linnaeus", Amsterdam 1763.

Papegaay-Duiker met den Bek samengedrukt tweefnydig, met vier groeven, de Oogkringen en Wangen wit.

Deeze wordt de *Noordsche Eend* van CLUSIUS of ook de *Zee-Aakster* en Groenlandsche *Papegaay* gheeten: anderen noemen hem de *Noordsche Papegaay*. In Engeland wordt hy gemeenlyk *Puffin* of ook *Pope*, dat is Paus, getyeld, en in het Noordelykste *Coulterneb* of *Counerneb*; by *Scarborough Mullet* en in de Zuidelykste deelen van Wales *Guldenbead*, *Bottle-nose* en *Helegug*. BRISSON noemt hem *Maca-reux*, in 't Latyn *Fratercula*, en de algemeene naam, in 't Noorden, is *Lund*.

Zeer gemeen is deeze Vogel in Noorwegen, alwaar hy het voornaame Onderwerp van den gemelden Vogelvangst der Boeren uitmaakt; dewyl zyne Vceren, in fyn- en zagtheid, naaft komen aan het Eider-Dons. Men vangt hem

egter meest door middel van zekere Honden, daar op asgerigt: want hy maakt zyn Nest op zulke ontoeganglyke plaatsen niet alleen, maar in zo diepe gaten en naauwe spleeten van Klippen en Rotfen, dat men 'er naauwlyks by kan komen. De Holen, die hy daar toe in de Aarde graaft, zyn somtyds wel drie Ellen diep. Men gebruikt, derhalven, ook wel een Stok, aan 't end met een scherpe haak, om deeze Vogelen daar uit te haalen, en, dewyl zy niet alleen met hun twintigen maar wel by honderden te samen in een Hol of Gat nestelen, zo maakt de domme eigenschap die zy hebben, van in elkander vast te byten, dat, wanneer 'er een, 't zy door een Hond of met een Haak wordt uitgetrokken, alle de anderen volgen, en dit geeft een rykelyken Vangst. Op de Faro-Eilanden is men gewoon, tegen den tyd dat zy uit Zee aankomen, Netten te zetten voor hunne Holen, daar zy onverhoeds in loopen, en dus worden 'er, somwylen, wel tweehonderd 's daags gevangen en gedood.

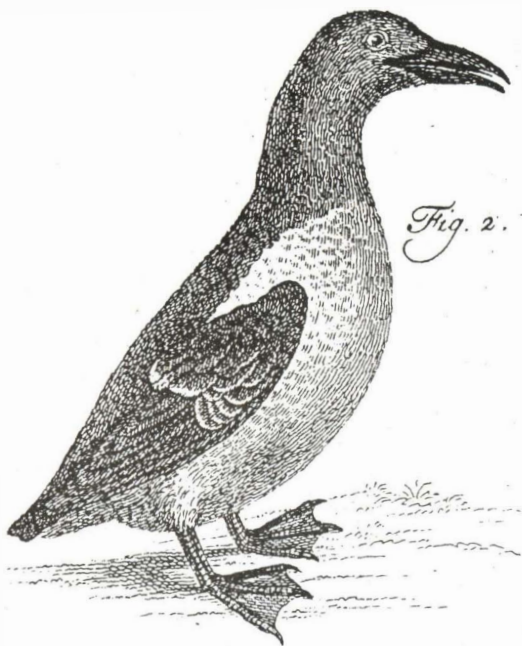
Deeze Vogelen, zegt men, leggen ook maar één Ey te gelyk, en, wanneer hun dit ontnomen wordt, kunnen zy 'er nog een leggen; doch dan ontbreekt hun de tyd tot opvoeding van het Jong. Immers, als de tyd van hun Vertrek aankomt, gaan zy altemaal van de Noorweegsche Kust af, en begeeven zig, zo 't schynt, naar de Eilanden, of elders, daar zy overwinteren. Van het duiken naar Vifch hebben zy ook hunnen Leeftogt; en hunne Snavel is zo scherp, dat zy daar mede

een Mensch een geheel stuk Vleesch van de Hand kunnen byten. Met deezen en met de Klaauwen, die niet minder scherp zyn, weeten zy zig wonderlyk te verweeren tegen hunne Vyanden, sleepende een Raave, als zy dien by de Keel beet kunnen krygen, met zig in Zee, daar hy dan verdrenken moet. In huu Neel leggen zy, altoos, op de Rug.

De Lund of Zee-Pappegaay is grooter dan een Duif en kleiner dan een Eend. Zyn kleur is van boven zwart, van onderen wit; die van den Kop, aan de zyden, en van de Keel vuil wit-graauw; met een zwarte Halskraag; de Staartpennen zwartagtig. De Bek, wiens kleur naby den Kop blaauwagtig en naar 't end toe rood is, heeft eene zonderlinge gedaante door zyne ingroevingen, welker getal drie is weder-

zyds, één in het blaauwe, één in het roode gedeelte van de Bovenkaak. LINNAEUS zegt, dat dezelve niethaakig is, BRISSON, dat hy een weinig krom is aan 't end; gelyk onze Afbeelding toont, die van hem ontleend is: doch in de Beschryving van Noorwegen, door den Heer PONTOPPIDANS, vind ik aangemerkt, dat de Bek van den Lund geheel krom geboogen zy, als een Pappegaay's Bek; hoewel wat dunner en aan de zyden breeder, met aardige geele, roode en zwarte streepen versierd, en de Afbeelding, welke hy van den Lund geeft, wyft zeer duidelyk die kromte aan (*). Zyne Vleugelen zyn, gelyk die der overige Pappegaay-Duikeren of Penguyns, ook zeer klein en naauwlyks tot vliegen bekwaam: de Pooten rood.

Pappegaay-Duiker met een ongegroefden langwerpigen Bek; de Bovenkaak geelagtig van rand.

De Grieksche naam van deezen Vogel is *Ouria*; de Franschen en Engelschen noemen hem *Guillemot*, en die van York *Scout*, die van Cornwall *Kiddaw*. Ook wordt hy in Engeland wel *Sea-Hen*, dat is Zee-Hen geheten. In Noorwegen is hy onder den naam van *Lan-givie* of *Lomgivie* en op Faro by dien van *Lom-via* of *Lunvier* bekend: doch de Lomme schynt iny toe een veel grooter Zee-Vogel te zyn.

Men vindt ze menigvuldig aan de Kust van Noorwegen, onder de Alken en Zee-Pappegaaijen. Zy zyn tot vliegen bekwaamer dan de andere Pappegaay-Duikers, en nestelen ook in de Rotfen, leggende maar één Ey, dat groenagtig is met zwarte Vlakken en zeer groot. De gestalte is als die van een Eend; de kleur zwartagtig bruin van boven en wit van onderen, behalve aan den Keel en Hals; de kleinste Slagpennen wit getipt, de Staartpennen bruinagtig.